

A י"ד

Intro

Today we will Be"H learn י"ד of קידושין. Some of the topics we will learn about include:

יבמה נקנית בביאה

A Yevama is acquired solely through ביאה, but not by כסף or שטר.

קונה עצמה בחליצה ובמיתת הבעל

A יבמה is permitted to marry after performing חליצה or through the יבם's death.

אשת איש בחליצה ויבמה בגט

The Gemara refutes a קל וחומר that would permit a married woman by means of חליצה, or a יבמה through a גט.

A

יבמה נקנית
בביאה

קונה עצמה
בחליצה
ובמיתת הבעל

אשת איש בחליצה
ויבמה בגט

B

עבד עברי נקנית בכסף

The Gemara discusses four categories of Jewish slaves:

1. נמכר לעכו"ם, a Jewish slave sold to a non-Jew;

The next three are all sold to a Jew.

2. ב"ד מכרוהו בית דין, a Jewish slave sold by בית דין;

3. מוכר עצמו, a slave who sold himself; and

4. אמה העבריה, a Jewish maidservant;

The Gemara cites Pesukim that they are all acquired with money.

גזירה שוה שכיר שכיר

The Gemara brings a גזירה שוה comparing the Halachos of a מכרוהו ב"ד and a מוכר עצמו, including:

1. נמכר לשש, if they are sold for a maximum six-year term;

2. נרצע, if they can bore their ears and extend their servitude;

3. הענקה, if they receive parting gifts; and

4. רבו מוסר לו שפחה כנענית, if their master can compel them to marry a non-Jewish servant-woman.

B

עבד עברי
נקנית בכסף

Four categories of Jewish slaves:

1 נמכר לעכו"ם

2 מכרוהו בית דין

3 מוכר עצמו

4 אמה העבריה

גזירה שוה
שכיר שכיר

1 So let's review...

Having established the various methods of Kiddushin, the Mishnah on ב' דף י' turns to the means of acquiring a יבמה, one's deceased, childless brother's widow:

והיבמה נקנית
בביאה

The Yevama is acquired solely through ביאה.

This is derived from the Pasuk

יבמה יבא עליה ולקחה לו לאשה ויבמה

She becomes his wife through ביאה. And the superfluous word

ויבמה

Teaches

ביאה גומרת בה

ואין כסף ושטר

גומרים בה

ONLY ביאה is effective, but the other methods of Kiddushin, such as כסף or שטר, are not effective for a Yevama.

=====

The Mishnah on ב' דף י' continues

וקונה את עצמה

בחליצה

She acquires herself, and returns to her own domain, by performing חליצה.

This is derived from the Pasuk

ונקרא שמו בישראל בית חלוץ הנעל

The juxtaposition of the word ישראל to the word חליצה teaches us

כיון שחלץ בה נעל

הותרה לכל ישראל

Once חליצה is performed, she is permitted to marry anyone.

The Mishnah concludes

ובמיתת היבם

She also returns to her own domain through the יבם's

death. This is derived from a קל וחומר:

אשת איש שהיא בחנק

מיתת הבעל מתירתה

יבמה שהיא בלאו

לא כל שכן

If a married woman, who is forbidden to others under penalty of death, is permitted through her husband's death; it follows that a יבמה who is forbidden to others merely by a לאו, certainly becomes permitted upon the יבם's death.

1

The means of acquiring a

יבמה

והיבמה נקנית

בביאה

יבמה יבא עליה ולקחה לו לאשה

ויבמה

ואין כסף ושטר
גומרים בה

ביאה גומרת בה

וקונה את עצמה...

בחליצה

ונקרא שמו בישראל בית חלוץ הנעל

כיון שחלץ בה נעל
הותרה לכל ישראל

ובמיתת היבם

This is derived from a קל וחומר:

אשת איש שהיא

בלאו

לא כל שכן

אשת איש שהיא

בחנק

מיתת הבעל מתירתה

2 The Gemara now tries to apply the same reasoning to other methods of release:
 מה יבמה שאינה יוצאה בגט
 יוצאה בחליצה
 אשת איש שיוצאה בגט
 אינו דין שיוצאה בחליצה
 If a **גט**, who is not permitted with a **גט**, IS permitted through **חליצה**; certainly a **אשת איש**, who IS permitted with a **גט**, should also become permitted through **חליצה**?
 However, the Pasuk states
 וכתב לה ספר כריתות
 ספר כורתה
 ואין דבר אחר כורתה
 A **גט** can only be released with a **גט**, and not by any other means.

2

?

<p>אשת איש שיוצאה בגט אינו דין שיוצאה בחליצה?</p>	<p>מה יבמה שאינה יוצאה בגט יוצאה בחליצה</p>
--	--

However, the Pasuk states

ו**כתב לה ספר** כריתות

↓
ספר כורתה
ואין דבר אחר כורתה

3 Similarly, the Gemara reasons
 אשת איש שאין יוצאה בחליצה
 יוצאה בגט
 יבמה שיוצאה בחליצה
 אינו דין שיוצאה בגט
 If a **אשת איש**, who is not permitted with **חליצה**, IS permitted with a **גט**; certainly a **יבמה**, who IS permitted through **חליצה**, should become permitted through a **גט**?
 The Gemara offers three possible Pesukim which exclude **גט** for a **יבמה**:
 1.
 ככה יעשה לאיש אשר לא יבנה את בית אחיו
 וככה עיכובא
 The word **ככה** implies that it must be just so; only **חליצה** is effective for a **Yevama**, but not a **גט**.
 2.
 וכתב לה ספר כריתות
 לה ולא ליבמה
 The word **לה** implies that a **גט** is effective only for a **אשת איש**, and not for a **יבמה**.
 However, the Gemara refutes these two, because they are needed to teach other Halachos.

3

Similarly,

?

<p>יבמה שיוצאה בחליצה אינו דין שיוצאה בגט?</p>	<p>אשת איש שאין יוצאה בחליצה יוצאה בגט</p>
---	---

<p>2</p> <p>וכתב לה ספר כריתות לה ולא ליבמה A גט is effective only for a אשת איש <i>NOT for a יבמה</i></p>	<p>1</p> <p>ככה יעשה לאיש אשר לא יבנה את בית אחיו וככה עיכובא Only חליצה is effective for a Yevama <i>NOT a גט</i></p>
---	---

However, the Gemara refutes these two, they are needed to teach other Halachos

4 3.
Therefore, the Gemara concludes that this is derived from the Pasuk
ונקרא שמו בישראל בית חלוץ הנעל
נעל אין מידי אחרינא לא
Only חליצה is effective for a Yevama, but not a גט.
=====

4

3

the Gemara concludes that this is derived from...

ונקרא שמו בישראל
בית חלוץ הנעל

נעל אין
מידי אחרינא לא

Only חליצה is effective for a Yevama

NOT a גט

5 The Mishnah now turns to other forms of קנינים, first discussing how to acquire a Jewish slave:
Zug di Mishnah
עבד עברי
נקנה בכסף ושטר
A Jewish slave can be acquired by means of money or a document.

The Gemara delineates the various types of Jewish slaves, and cites sources that they can be acquired with כסף:

1.
עבד עברי
הנמכר לעכו"ם
A Jewish slave can be acquired by a non-Jew with כסף, as the Pasuk says
לפיהן ישיב גאולתו מכסף מקנתו
He is redeemed by returning some of the money used for his purchase, indicating that he was acquired with כסף.
However, the Gemara points out
כל קנינו בכסף
A non-Jew's only method of acquisition is with כסף.
However, it is possible that a Jew acquires a עבד עברי by other means.

5

עבד עברי
נקנה בכסף ושטר

1

עבד עברי
הנמכר לעכו"ם

Can be acquired with כסף

לפיהן ישיב גאולתו מכסף מקנתו
He is redeemed by returning some of the MONEY used for his purchase
Indicating he was acquired with כסף

However,

כל קנינו בכסף

It's possible that a JEW acquires a עבד עברי by other means

6

2.
אמה העבריה
A Jewish maidservant sold by her father can be acquired with כסף, as the Pasuk says והפדה מלמד שמגרעת פדיונה ויוצאה She redeems herself by deducting the value of the time she already worked, and paying the balance; and Rashi explains אי לא קנאה בדמים מאי מגרעה If she was not purchased with money, there wouldn't be an account to deduct from. However, the Gemara points out, הואיל ומיקדשה בכסף מיקניא בכסף A girl is always acquired with כסף, as in Kiddushin. However, it is still possible that a עבד עברי is acquired by other means.

6

2

אמה העבריה
Sold by her father
Can be acquired with כסף

והפדה
מלמד
שמגרעת פדיונה ויוצאה
By deducting the value of the time she already worked, and paying the balance

אי לא קנאה בדמים, מאי מגרעה?
However,
הואיל ומיקדשה בכסף מיקניא בכסף
It's still possible that a עבד עברי is acquired by OTHER means

7

3.
עבד עברי שמכרוהו בית דין A Jewish slave who is sold by בית דין can be acquired with כסף, as the Pasuk says כי ימכר לך אחיך העברי או העבריה מקיש עברי לעבריה Comparing a slave with a maidservant; just as she is purchased with כסף, as established earlier, he is also acquired with כסף. However, נמכר בעל כרחו בית דין sells a slave against his will; therefore, as Rashi explains נקנה בכסף בלא חזקה He can be acquired with mere כסף. However, a מוכר עצמו perhaps cannot be acquired with כסף.

7

3

עבד עברי שמכרוהו בית דין
Can be acquired with כסף

כי ימכר לך אחיך העברי או העבריה

מקיש עברי לעבריה

Just as SHE is purchased with כסף As established earlier
HE is also acquired with כסף However,
נמכר בעל כרחו
נקנה בכסף בלא חזקה
perhaps CAN'T be acquired with כסף

8

4.

עבד עברי
מוכר עצמו

A Jewish slave who sold himself into captivity may also be acquired with כסף.

The Gemara offers two sources for this Halachah:

1.

גזירה שוה שכיר שכיר

The Pasuk regarding מוכר עצמו says

כשכיר כתושב יהיה עמך

And regarding בית דין מכרוהו it says

כי משנה שכר שכיר עבדך

Their Halachos are therefore compared, and they are both acquired with כסף.

However,

למאן דלא יליף שכיר שכיר

For those who do not utilize this גזירה שוה, the Gemara offers a second source:

2.

After discussing a מוכר עצמו to a Jew, the Pasuk continues וכי תשיג יד גר ותושב עמך

And begins to discuss a נמכר לעכו"ם, one who sells himself to a non-Jew; therefore,

מוסף על ענין ראשון

וילמד עליון מתחתון

The former can derive Halachos from the latter.

Just as a נמכר לעכו"ם is acquired with כסף, so too a מוכר עצמו is also acquired with כסף.

=====

8

4

עבד עברי מוכר עצמו

May also be acquired with כסף

2 sources for this Halachah:

②

אמאן דלא יליף שכיר שכיר

After discussing

מוכר עצמו to a JEW

וכי תשיג יד

גר ותושב עמך

The פסוק discusses

נמכר לעכו"ם

מוסף על ענין ראשון

וילמד עליון מתחתון

Just as a נמכר לעכו"ם is acquired with כסף,

so too a מוכר עצמו

①

גזירה שוה שכיר שכיר

Regarding מוכר עצמו

כשכיר כתושב

יהיה עמך

Regarding

מכרוהו בית דין

כי משנה

שכר שכיר עבדך

Therefore they're BOTH acquired with כסף

9 The Gemara now cites several ברייתות, seeking to identify the תנא that does not utilize the שוה שכיר שכיר:

1.
The following Braisa has a Machlokes regarding the following distinctions between a מוכר עצמו, one who sells himself, and a דין מכרוהו בית דין, one who is sold by בית דין:

דתניא
המוכר עצמו נמכר לשש ויתר על שש
מכרוהו ב"ד אינו נמכר אלא לשש
A מוכר עצמו can sell himself even for more than six years, but a דין מכרוהו בית דין can only be sold for six years;

המוכר עצמו אינו נרצע מכרוהו ב"ד נרצע
A מוכר עצמו cannot extend his servitude by having his ear bored; while a דין מכרוהו בית דין can do so;

מוכר עצמו אין מעניקים לו מעניקים לו מכרוהו ב"ד מעניקים לו

A מוכר עצמו does not receive gifts upon leaving, while a דין מכרוהו בית דין does receive these gifts;

מוכר עצמו אין רבו מוסר לו שפחה כנענית מכרוהו ב"ד רבו מוסר לו שפחה כנענית
A מוכר עצמו cannot marry a non-Jewish slave-woman, while a דין מכרוהו בית דין can.

רבי אלעזר אומר
זה וזה אינו נמכר אלא לשש
זה וזה נרצע
זה וזה מעניקים לו
זה וזה רבו מוסר לו שפחה כנענית
זה וזה רבו מוסר לו שפחה כנענית
Rabbi Al'ezer maintains that all these Halachos apply equally to both Jewish slaves.

The Gemara therefore suggests תנא קמא לא יליף שכיר שכיר ור"א יליף שכיר שכיר holds that these Halachos are taught regarding מוכר עצמו, because he does not utilize the שוה שכיר, while ר"א maintains that these Halachos DO apply to מוכר עצמו, because he DOES use this שוה שכיר.

9 The Gemara seeks to identify the תנא that does NOT utilize the שוה שכיר שכיר:

1
ברייתא:

רבי אלעזר	תנא קמא
זה וזה אינו נמכר אלא לשש	מכרוהו ב"ד אינו נמכר אלא לשש
נרצע	נרצע
מעניקים לו	מעניקים לו
רבו מוסר לו שפחה כנענית	רבו מוסר לו שפחה כנענית
אין רבו מוסר לו שפחה כנענית	אין רבו מוסר לו שפחה כנענית

אין רבו מוסר לו שפחה כנענית

10 The Gemara rejects this explanation:

כולי עלמא

ליף שכיר שכיר

All agree to the שוה גזירה.

However, the תנא קמא cites the following Pesukim which were written regarding בית דין מכרוהו, and specifically exclude מוכר עצמו from these Halachos:

1.

ועבדך שש שנים

זה ולא מוכר עצמו

2.

ורצע אדוניו את אזנו

אזנו שלו

ולא אזנו של מוכר עצמו

3.

הענק תעניק לו

לו ולא למוכר עצמו

4.

אם אדוניו יתן לו אשה

לו ולא למוכר עצמו

And according to רבי אלעזר these Pesukim are needed to teach various other Halachos, some of which are discussed at length later on in the Perek.

The Gemara on ט"ו continues seeking a תנא who does not learn the

שוה שכיר שכיר

10

The Gemara rejects this explanation:

כאן אלא ואיך לכי לכי

רבי אלעזר

These Pesukim are needed to teach various other Halachos later on in the Perek

תנא קמא

Cites the following פסוקים regarding מכרוהו בית דין

① ועבדך שש שנים

זה ולא מוכר עצמו

② ורצע אדוניו את אזנו

אזנו שלו

ולא אזנו של מוכר עצמו

③ הענק תעניק לו

לו ולא מוכר עצמו

④ אם אדוניו יתן לו אשה

לו ולא מוכר עצמו

The Gemara on ט"ו

continues seeking a תנא who does not learn the

שוה שכיר שכיר